

Конспект уроку № 129

Тварини — символи України

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode129

Вступ

Привіт-привіт! Це Анна, ваша вчителька української, і ви слухаєте «Уроки української» — подкаст для всіх, хто вивчає і любить українську мову.

У четвертому сезоні подкасту я говорю стовідсотково українською мовою, і якщо ви ще погано розумієте українську мову, ви можете повернутися у попередні епізоди. Але якщо ви **більш-менш** розумієте, що я кажу, ну **хоча б** 50%, то слухайте цей епізод, можливо, два чи три рази, щоб зрозуміти його краще.

Також ми готуємо для вас конспекти уроків, де є повний текст усього, що я кажу на подкасті. Як на мене, це дуже корисна практика: слухати подкаст один раз, а потім слухати епізод **вдруге** з текстом.

Таким чином ви можете покращувати своє розуміння і, як я казала минулого разу, розширювати свій словниковий запас. А ще ви можете **дізнаватися** щось цікаве про Україну, українців і нашу культуру з моїм подкастом.

От, наприклад, минулого разу, в епізоді №128 я розповідала про рослини-символи України. Пам'ятаєте? Верба, калина, чорнобривці... У тому епізоді я обіцяла, що розповім вам також про тварин. І сьогодні я **дотримаю свого слова** і розповім вам про символічний для українців тваринний світ.

Як і минулого разу, ви можете знайти фотографії тварин, яких я буду згадувати, на сторінці епізоду. Оскільки це епізод №129, то сторінка епізоду знаходиться за посиланням ukrainianlessons.com/episode129.

То як, готові починати?

більш-менш — more or less

вдруге — for the second time

дізнаватися — to learn, to get to know

Тварини-символи України

Почнімо з птахів. **Як виявилось**, в українській культурі символічними є дуже багато пташок (або птахів). Ми говоримо «пташка» у жіночому роді про менших і середніх птахів, а «птах» — про більш великих птахів.

Ось, наприклад, **журавель** — це птах. Бо він досить таки великий. Журавлі великі і дуже гарні, вони зазвичай біло-сірі, а їхні **крила** — чорні.

Важлива характеристика журавлів у тому, що вони відлітають **зимувати**, тобто відлітають на зиму, у теплі краї або, інакше кажучи, вирій. **Теплі краї** або **вирій**.

Ну я маю на увазі, що українська зима дуже холодна для цих птахів, тому вони летять в Африку, в Азію. А потім навесні повертаються назад, додому. Це називається відлітати у теплі краї або відлітати у вирій.

Не дивно, що журавлі такі важливі в українській культурі. Вони символізують для нас щось нове, весну, молодість, тобто коли вони повертаються навесні, все **оживає**. До речі, якщо я не помиляюся, журавлі також важливі в **японській** культурі.

Якщо ви слухали попередній епізод, то ви могли чути пісню про чорнобровці. У цій пісні, до речі, була також **згадка** про журавлів. Ось послухайте:

Прилітають до рідного поля

Із далеких країв журавлі

Тобто повернення журавлів з теплих країв символізує повернення додому, або просто дім, сім'ю.

Інший схожий на журавля птах — це **лелека**.

Лелеки символічні в багатьох культурах. Може, ви чули, як дітям часто розповідають, що саме лелеки приносять дітей. Тобто на запитання «Звідки **беруться** діти?» батьки відповідають іноді: «Лелека принесла». Так само і в Україні.

Лелека — це великий білий птах. В українських селах і малих містах, ну навіть у мене в місті, в Полонному, лелеки там роблять **гнізда** на хатах, тобто на даху в хаті або також на **електричних стовпах**. Тому лелека — це символ добробуту, символ сім'ї, родинного **затишку**.

Оскільки люди живуть дуже близько до лелек, то багато людей українців спостерігають за ними, за їхнім життям. І звідси є певні **народні прикмети**, тобто ці прикмети допомагають нам визначити погоду за **поведінкою** лелек. Наприклад, кажуть, що якщо лелека стоїть на одній нозі, то треба чекати на холодну погоду. А якщо лелеки дуже рано прилетіли з теплих країв, то буде тепле літо.

До речі, так, лелеки, так само як і журавлі, відлітають у теплі краї, або у вирій. Такі птахи, як лелека, журавель, називаються **перелітні птахи** — птахи, які відлітають у теплі краї.

Інша перелітна пташка — менша за розміром ніж журавлі та лелеки — це **ластівка**. Ластівка. Ластівка — темного кольору, і вона дуже швидко літає, і

журавель — crane
крило — wing

зимувати — to winter,
to spend the winter
вирій — hot countries
(where birds fly for winter)

оживати — to revive,
to come to life again
японський —
Japanese (*adjective*)
згадка — 1) recollection;
2) mention

лелека — stork

братися — 1) to take up;
2) to turn to, to begin

гніздо — nest
електричний стовп —
electrical post
затишок — comfort, cosiness

поведінка — behavior

перелітний птах —
migratory bird

ластівка — swallow

дуже гарно, можна сказати, вона виконує в небі **акробатичні трюки!**

Ластівки надзвичайно важливі для українців. Можна сказати, що ластівка — це наша свята пташка, її ще називають Божою пташкою. За народними прикметами, якщо хтось **пошкодить** гніздо ластівки, то з цією людиною може статися щось страшне, якась **біда**. Ластівка також символізує весну і любов.

Ось, наприклад, початок вірша відомого українського поета Максима Рильського:

Ластівки літають, бо літається,

І Ганнуса любить, бо пора...

Тобто коли літають ластівки, приходить весна і любов.

Наступна символічна пташка — це **зозуля**. І, до речі, це досить таки негативний символ. Це символ суму, **печалі**, **нещастя**. Це також символ жінки-вдови.

Вдова — це жінка, чоловік якої помер. То чому зозуля — це негативний символ?

Річ у тім, що зозулю вважають поганою **матір'ю**, тому що коли зозуля має яйце, яйце, у якому є маленька зозуля — зозуленя, вона це яйце **підкидає** у гніздо іншої пташки, тобто зозуля покидає своє яйце, вона покидає свою дитину.

Також часто в Україні можна почути, як співає зозуля. Вона каже: «ку-ку-ку», щось таке. Кажуть, що якщо порахувати, скільки разів кує зозуля, то стільки років залишилося жити. Звучить страшно, правда? Скільки разів кує зозуля, стільки років людині, яка її чує, лишилося жити. Ой, страшно, ми в дитинстві вірили в це і дуже боялись.

Ми говоримо зозуля кує, тобто вона говорить «ку-ку-ку» — кує.

Ось послухайте пісню Руслани про зозулечку, ну тобто зозулю. Це **переробка** традиційної **коломийки** з Карпат:

Ой кувала зозулечка, та й казала ку-ку.

До речі, всі пісні, які ви чуєте на подкасті, ви можете знайти на сторінці епізоду.

А зараз перейдімо до ще одної важливої пташки в українській культурі. Ця пташка дуже гарно співає.

Це **соловейко**. Соловейко. Це символ **співучості**, таланту і просто будь-якої краси, усього красивого, гарного. Можливо, ви чули, що українську мову називають «солов'їною», тобто мовою солов'я. Адже українська мова дуже

акробатичний трюк —
acrobatic trick

пошкодити — to do harm,
to damage

біда — misfortune, trouble

зозуля — cuckoo

печаль — sadness, sorrow

нещастя — unhappiness

вдова — widow

матір = **мама** — mother

підкидати — 1) to throw up;

2) to add;

3) to place surreptitiously

переробка — remaking

коломийка — kolomyika
(Ukrainian traditional dance
and song)

соловейко = **соловей** —
nightingale

співучість — melodiousness

гарна, дуже мелодійна, нею ніби співає соловейко. Отже, ви вивчаєте солов'їну мову!

Соловей — важлива частина такої **ідилічної**, ідеальної картини української природи. Усі українці знають початок поеми Тараса Шевченка, який звучить так:

...**Світає**,

Край неба **палає**;

Соловейко в темнім **гаї**

Сонце зустрічає.

Так... Багато птахів є символами України. Треба вам розповісти ще про інші типи тварин, які є для нас важливими.

Наприклад, **бджоли**. Українці дуже люблять мед і тому вони дуже цінують працю бджоли, бджоли символізують **працелюбство**.

Також важливим елементом української культури є кінь. Це також символ праці, роботи, тому що коней часто використовували у сільському господарстві і зараз ще використовують. Також кінь — це символ енергії, сили. Коні є в багатьох українських піснях, особливо там, де є козаки чи просто українські молоді хлопці. Ось одна з наших найвідоміших українських пісень:

Ой чий то кінь стоїть, що сива гривонька

Грива, гривонька — це, можна сказати, волосся коня.

Це дуже відома українська пісня «Ой чий то кінь стоїть». Послухайте її якось, добре? На сторінці епізоду є всі посилання на пісні.

А я, мабуть, згадаю ще одну тварину, символічну для українців. До речі, ця тварина також символічна для Індії, це **найсвятіша** тварина Індії. Здогадались, про кого я?

Це корова. Корова дає нам молоко, тобто це важлива частина нашої їжі, так? І також корова і молоко — символ **материнства, продуктивності**.

Цікаво, що українці їдять дуже багато сиру, масла, сметани — і усе це ми робимо часто саме з **коров'ячого молока**, але ми їмо мало м'яса корови, тобто **яловичини**. Українці їдять більше **свинину**.

Ось так. Сподіваюсь, ви **відкрили для себе щось нове** в моїй розповіді про тваринні символи України. Знову ж таки, ви можете зайти на сторінку подкасту, щоб прочитати назви цих тварин і подивитись фотографії: ukrainianlessons.com/episode129.

ідилічний — idyllic

світати — to dawn

палати — to burn in full blaze,
to be on fire

гай — grove, holt

бджола — bee
працелюбство —
diligence

грива — mane

святіший — sacred

материнство — motherhood
продуктивність —
productiveness
коров'яче молоко —
cow's milk
яловичина — beef
свинина — pork

Корисні фрази та ідіоми

На початку я казала, що «Якщо ви більш-менш розумієте, що я кажу, ну хоча б 50%, то слухайте цей епізод».

Хоча б. Хоча, б — два слова.

Хоча б — це те саме, що як мінімум, або **щонайменше**, або **принаймні**. Тобто це все синоніми. Є дуже багато варіантів, як сказати українською мовою “at least” (“at least” англійською, так?).

Отже, ми маємо «хоча б», «щонайменше», «як мінімум» і «принаймні».

Наприклад: «Щоб розмовляти іноземною мовою, ви маєте знати хоча б 2000 слів (принаймні 2000 слів, щонайменше 2000 слів, або як мінімум 2000 слів)».

Далі я сказала, що ви можете послухати подкаст один раз, а потім послухати епізод вдруге з текстом. Таким чином ви можете покращувати своє розуміння.

Таким чином — це те саме, що у такий спосіб, ось так, ось так от, або просто як наслідок, як отже. Таким чином.

Наприклад: «Ви вивчаєте українську мову і таким чином ви покращуєте свою пам'ять». Так, це корисно.

Я казала також, що я вам обіцяла у попередньому епізоді розповісти про тварин. І сьогодні я дотримую свого слова...

Дотримати слова, або дотримати свого слова, або додержати слова.

Ми говоримо також дотримати **обіцянки**, тобто **пообіцяти** щось і виконати.

Сказав і зробив. Дотримати слова, дотримати обіцянки.

На жаль, українські політики часто не дотримують свого слова, не дотримують своїх обіцянок.

Далі: «Як виявилось, в українській культурі символічними є дуже багато пташок».

Як виявилось — тобто я не **очікувала**, я не думала, я про це якось не думала багато, але, як виявилось, і це правда, в українській культурі є дуже багато символічних пташок.

І також нещодавно я подивилася, з яких країн слухають Ukrainian Lessons Podcast.

І, як виявилось, мій подкаст слухають в **Японії**. Привіт **японцям**!

щонайменше — at least,
in the least possible degree
принаймні — at least

обіцянка — promise, word
пообіцяти — to promise

очікувати — to wait, to expect

Японія — Japan
японець, японка, японці —
Japanese (male, female, plural)

Добре! Далі, коли ми говорили про журавлів, про лелек, я казала, що вони, ці птахи, перелітні, тобто вони відлітають зимувати у теплі краї або, інакше кажучи, у вирій.

Я думаю, важливо для вас запам'ятати це **словосполучення** — **теплі краї**.

Це теплі країни на півдні від України, тобто це може бути Азія чи Африка, куди птахи летять взимку, тому що їм в Україні дуже холодно взимку, а потім вони повертаються.

Ми називаємо це «теплі краї», або одним словом «вирій».

Як на мене, це дуже гарне слово — вирій.

Вирій, чи теплі краї, це дуже важливе поняття, дуже важливий такий концепт української культури.

Далі, коли ми говорили про людей, які живуть близько до лелек, ми казали, що вони мають певні народні прикмети, тобто ці **прикмети** допомагають **визначати** погоду за поведінкою лелек.

Народні прикмети — це те, у що вірить народ. Це, можна сказати, такий народний **прогноз погоди**.

Ось, наприклад, в Україні вірять, що якщо у лютому багато снігу, то у квітні буде багато дощу. Це прикмета.

Або якщо ввечері сонце дуже червоне, то наступного дня буде сніг або дощ. Я вірю в це також.

А ви вірите в народні прикмети?

І насамкінець я сказала, що «сподіваюся, що ви відкрили для себе щось нове у моїй розповіді про тваринні символи України».

Відкрити для себе щось нове — це дізнатися щось нове, знати щось нове зараз.

Маю надію, що на кожному епізоді подкасту ви відкриваєте для себе щось нове. А що ви відкрили для себе нового у цьому епізоді?

словосполучення — phrase, word combination

прикмета — sign
визначати — 1) to define;
2) to determine

прогноз погоди — weather forecast

Цікавинка з граматики

Пам'ятаєте зозулю? Це пташка, яка має не дуже добру символіку. Я казала, що вона символізує сум, нещастя.

Слово «нещастя» пишемо одним словом, разом — нещастя. Цікаво, що в українській мові є багато слів, які утворюються з прийменником «не», наприклад: нещастя, неволя, небайдужість.

Це те саме, що в англійській мові “in”: indifference — **небайдужість**, але в українській мові також є unhappiness — **нещастя**, або infreedom, або nonfreedom — **неволя**.

Зазвичай, ці слова також мають також синоніми з таким самим значенням, наприклад, нещастя — це **горе**, або неволя — це **рабство**. Це синоніми. І як я казала раніше, ці слова, нещастя, неволя, пишемо з «не» разом, це одне слово.

Але! Є інший випадок, коли ми пишемо «не» окремо від слова, це коли є **протиставлення** з «а», наприклад:

Зозуля символізує не щастя, а горе. Не щастя, а горе — тоді «не» пишемо окремо: «не», «щастя».

Або:

Це не воля, а рабство. Це не воля, а рабство.

Як завжди, більше таких слів з «не» і вправи для практики ви знайдете в конспекті уроку.

го́ре — grief
ра́бство — slavery

протиста́влення —
opposition, antithesis

Іменники з часткою «не»

Іменники з «не»	Переклад
невóля не вóля, а рáбство	slavery <i>not freedom, but slavedom</i>
не́друг не дру́г, а вóрог	enemy <i>not a friend, but an enemy</i>
неповáга не повáга, а зневáга	disrespect <i>not respect, but contempt (disrespect)</i>
непρά́вда не пра́вда, а брехня́	untruth <i>not truth, but lies</i>
неща́стя не ща́стя, а го́ре	unhappiness <i>not happiness, but grief</i>
небажа́ння	unwillingness
невдя́чність	ungratefulness
недові́ра	distrust
недо́ля	misfortune
незго́да	discordance
неможли́вість	impossibility
необере́жність	carelessness
нещі́рість	insincerity

Завершення

На сьогодні все! Сподіваюсь, вам сподобалася серія уроків про символи рослин і тварин в Україні. І сподіваюсь, що ви відкрили для себе щось нове. Який символ ваш улюблений? Напишіть мені!

До речі, якщо у вас є запитання або ви просто хочете привітатись до мене і до слухачів подкасту, запишіть голосове повідомлення, хоча б коротеньке, і надішліть мені його на адресу anna@ukrainianlessons.com. Я буду дуже щаслива чути ваш голос!

А якщо ви хочете прочитати повний транскрипт епізоду, дізнатися переклад складних слів і зробити вправи, підписуйтесь на преміум. Більше інформації про підписку, а також фотографії символічних тварин ви знайдете за посиланням: ukrainianlessons.com/episode129.

Успіхів вам! На все добре!

 Вправи

1

Заповніть пропуски в тексті фразами:

Таким чином	дотримують слова	теплі краї	Народні прикмети
відкриваю для себе щось нове		Як виявилось	

1. _____
допомагали нашим предкам передбачати погоду, якими будуть весна, літо, осінь та зима. Ось, наприклад, деякі з них: «Прилетіли журавлі — буде тепло», «Ластівки літають низько над землею — буде дощ», «Птахи роблять гнізда на сонячній стороні — буде холодне літо». Такі прикмети були своєрідним прогнозом погоди.
2. Кожного разу, коли я подорожую Україною, я _____
_____.
3. Я не люблю людей, які не _____
У мене виникає недовіра та неповага до таких людей, а також небажання продовжувати спілкування.
4. Я люблю слухати і співати українські пісні. _____
я вивчаю нові слова і вдосконалюю свою вимову. Нещодавно я відкрила для себе новий жанр українського фольклору — коломийки.
5. Я не знав, що мій брат став веганом. _____,
він вже декілька місяців не їсть ні свинини, ні яловичини, ні коров'ячого молока, ні інших тваринних продуктів.
6. Цей лелека пошкодив крило, тому не полетів з іншими птахами у _____
_____.
Він буде зимувати в реабілітаційному центрі для тварин і птахів.

2

Заповніть пропуски словами:

неволя	необережність	неповага
недовіра	нещастя	нещирість

1. Пожежа трапилася через _____.
 2. За народною прикметою, на людину, яка пошкодила гніздо ластівки, чекало _____.
 3. Між нами виникла _____, тому що ви сказали неправду. Ми більше не можемо вам довіряти.
 4. Найгірше для тварин в зоопарках — _____.
 5. Говорити зі старшими людьми на «ти» — це _____.
 6. Найбільше мені не подобається в людях _____.
- Я люблю чесних людей.

3

Перекладіть українською мовою:

1. I love to discover new things, learn foreign languages, travel, and meet different people.

2. Storks, cranes, and nightingales are migratory birds. In the fall, they fly to warmer countries.

3. As it turns out, I have relatives in Ukraine. We call each other on Skype at least once a month.

4. In Japanese culture, the crane symbolizes welfare.

5. I love spring, when the nature comes to life again.

6. The cow is a sacred animal in India. It symbolizes motherhood. People in India do not eat beef.

Key Phrases 4-129

хоча б	at least
такім чином	so, in such a way
дотримати слова	to keep one's word
як виявилось	as it turned out
теплі краї	hot countries (where birds fly for winter)
народні прикмети	ethnoscience, weather wisdom
відкрити для себе щось нове	to discover something new for yourself

Відповіді на вправи

1

1. Народні прикмети
2. відкриваю для себе щось нове
3. дотримують слова
4. Таким чином
5. Як виявилось
6. теплі краї

2

1. необережність
2. нещастя
3. недовіра
4. неволя
5. неповага
6. нещирість

3

1. Я люблю відкривати щось нове, вивчати іноземні мови, подорожувати і знайомитися з різними людьми.
2. Лелеки, журавлі та солов'ї — перелітні птахи. Восени вони відлітають у теплі краї.
3. Виявляється (як виявилось), у мене є родичі в Україні. Ми телефонуємо одне одному в Скайпі хоча б (принаймні, щонайменше) раз на місяць.
4. У японській культурі журавель символізує добробут.
5. Я люблю весну, коли природа оживає (знову повертається до життя).
6. Корова — священна тварина в Індії. Вона символізує материнство. Люди в Індії не їдять яловичини.

